

THE CHRISTMAS CAROL

(THE CHRISTMAS CAROL)

Kerststuk in twee bedrijven
door Charles Dickens

bewerking voor toneel door

BRIAN WAY

vertaling

Koen Wassenaar

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **THE CHRISTMAS CAROL - THE CHRISTMAS CAROL** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **BRIAN WAY** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 1977 by Brian Way

Copyright: © Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **15** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

Kerstspel voor een grote groep

EERSTE BEDRIJF

In de verte slaat een kerkklok het hele uur, andere klokken vallen in, een hoop anderen, en het komt steeds dichterbij tot alle klokken worden overstemd door een klok die erg dichtbij is. Met de klokken worden de lichten langzaam gedempt tot het sombere halfduister van een rokerige en mistige straat in Londen... Maar het sombere licht staat in schril contrast met de harten van de mensen. We horen gelach en een stem roept 'Vrolijk Kerstfeest', waar anderen op antwoorden en er klinkt meer gelach. En we horen een kerstkoor allengs dichterbij komen tot we ze werkelijk kunnen zien. Ze staan onder hun lantaarns en uit volle borst zingen ze plechtig en toch uitbundig. Andere mensen komen het koor op straat voorbij, sommigen haasten zich voort met hulst, mistletoe en kerstbomen, anderen, met de handen vol aan manden met Kerstlekkernijen of cadeautjes, blijven graag even luisteren en laten hun last even zakken, en er is een kreupele bedelaar, die gewoonweg geniet van de vrolijkheid en het gezelschap. Dit zijn de mensen die af en aan lopen en op weg gaan naar hun huis. Het is koud - en alles wat bij deze mensen niet door stof bedekt is, is koud; hun neuzen en vingertoppen zijn koud; en hun voeten zijn koud. Maar ze voelen ook de warmte en de vrolijkheid en de hoop van Kerstmis, en het is dit gevoel dat iedereen met elkaar deelt, zelfs met volslagen vreemden. En we horen het geluid van koperstukken die in het collectebakje van het koor vallen - en het zingen zelf wordt vrijelijk onderbroken voor eenvoudige woorden: "Dank u wel, meneer." "Vrolijk Kerstfeest." Enzovoort. Maar nu komt er een andere man met krachtige pas op het koor aflopen. Hij blijft even staan, te kwaad om een woord uit te brengen. Hij wordt niet opgemerkt door het koor, maar vermeden door één of twee voorbijgangers. Zelfs de kreupele gaat een stukje uit de buurt - en plotseling geeft Scrooge lucht aan zijn woede

Scrooge: Stop met dit kattengejank. *(maar het koor zingt)* Stilte, zeg ik. *(en het gezang verstomt)* Hoe kan een mens werken bij zulk lawaai? *(nu is het stil en men werpt elkaar een blik toe, en een glimlach, en een dappere stem roept, "Vrolijk Kerstfeest, meneer Scrooge," en de anderen sluiten zich aan bij de begroeting)* Onzin. *(een jongeman komt uit de groep - de neef van Scrooge, Fred - komt naar voren...)*

Fred: *(tegen zijn metgezellen)* Laat mij maar met hem praten. *(tegen Scrooge)* Vrolijk Kerstfeest, oom.

Scrooge: Wie noemt mij oom?

Fred: Wie anders dan uw neef? *(hij lacht ontwapenend en de anderen lachen met hem mee. Ze genieten zowel van de grap als van de moed die het vereiste)*

Scrooge: Hm! Fred! Ik had het kunnen weten. Je tijd aan het verspillen door met anderen staan te krijsen die net zo lui zijn als jij.

Fred: Krijsen, misschien wel. Maar geen tijd verspillen.

Een stem: Waarom doet u niet met ons mee, meneer Scrooge? Een Andere: Ja, zing met ons mee.

Een Andere: Een zware bromstem kunnen we goed gebruiken. *(en er wordt weer gelachen en het koor maakt zich op voor het volgende lied. Er bovenuit klinkt een harde, heldere stem)*

Stem: En Bob Cratchit dan? Die kan zingen als de beste.

Fred: Goed idee, ik zal hem gaan halen.

Scrooge: Nee, meneer, u gaat hem niet halen.

Fred: Nee, oom? Dan zal ik hem roepen. *(roept - de anderen vallen snel bij) Bob. Bob Cratchit. (en terwijl zij roepen volgt er meer uitgelaten gedrag en drukte en opwindning. En als Bob Cratchit naar buiten komt volgt er gejuich en begroetingen en een snelle uitleg. En de blijde stemming wordt met een enkel woord door Scrooge verbroken)*

Scrooge: Cratchit. *(een stilte)* Cratchit, ga terug aan je werk.

Cratchit: Maar - maar, meneer...

Scrooge: Niets te 'maar, meneren', Cratchit. Ga terug aan je werk. Nu meteen.

Fred: Kom, oom, doe eens aardig...

Scrooge: Aardig, meneer? Ik betaal mijn klerk vijftien shilling per week. Ik betwijfel of hij dat waard is, maar ik betaal het. Ik betaal het iedere week en ik verwacht dat hij iedere week werkt.

Fred: Maar, oom. Het is Kerstmis.

Scrooge: Kerstmis. Onzin.

Fred: Kerstmis onzin? Komaan, dat meent u niet?

Scrooge: Dat meen ik wel. Vrolijk Kerstfeest! Wat voor recht hebt u om vrolijk te zijn? Wat voor reden hebt u om vrolijk te zijn? U bent arm genoeg.

Fred: Wat voor recht hebt u om ellendig te zijn? Wat voor reden om chagrijnig te zijn? U bent rijk genoeg.

Scrooge: Bah! Onzin! *(hij probeert te vertrekken, maar Fred snijdt hem de pas af)*

Fred: Wees niet kwaad, oom.

Scrooge: Wat kan ik anders zijn als ik moet leven in een wereld met

zulke dwazen? Vrolijk Kerstfeest! Een heel Vrolijk Kerstfeest! *(en terwijl hij gaat praat hij niet alleen tegen Fred maar ook tegen de anderen in de groep - pint ze vast, doordringt de warmte van hun goede wil met de kilte van zijn eigen ellende)* Wat is Kerst voor jullie behalve een tijd om rekeningen te betalen zonder geld? Een tijd om te ontdekken dat je een jaar ouder en geen uur rijker bent geworden? Een tijd om de balans op te maken en te ontdekken dat alles aan de negatieve kant staat? Als ik mijn zin kreeg, werd elke idioot die rondloopt met 'Een Vrolijk Kerstfeest' op de lippen gekookt in zijn eigen pudding en begraven met een tak hulst door zijn hart. En terecht.

Fred: Oom! *(anderen vallen hem bij met eenvoudige protesten)*

Scrooge: Neef! Vier Kerstmis op jouw manier, en laat mij het op de mijne doen.

Fred: Vieren! Maar u viert het helemaal niet.

Scrooge: Laat mij het dan laten voor wat het is. Misschien levert het jou iets op! Wat heeft het je ooit opgeleverd!

Fred: O, oom, echt. Er zijn een hoop dingen waarvan ik zeker weet dat ze mij iets - hebben opgeleverd, zoals u dat noemt, zonder dat ik er een cent aan verdiend heb, en Kerstmis is daar één van. *(zijn woorden vinden bijval, en ook daarna, als hij verder spreekt, kan men zich in zijn woorden vinden)* Maar, vooral, Kerstmis - nou ja, Kerstmis is anders...

Scrooge: Anders?

Fred: Ja. Ik heb Kerstmis altijd gezien als een heerlijke tijd.

Scrooge: Een heerlijke tijd!

Fred: Ja, een heerlijke tijd. O, ik weet wat u denkt - u denkt dat ik een - een luie, nutteloze tijd bedoel. Maar dat is niet wat ik bedoel. Ik bedoel een heerlijke tijd - een tijd waarop ik mij goed voel, waarop je moeite doet, echt moeite, om vriendelijk en aardig te zijn - en vergevingsgezind - en menslievend. Nee oom, u luistert naar mij. Het is de tijd van het jaar waarin je - je hart openstelt; en - en andere mensen opmerkt; ongeacht hoe ze zijn - je beseft dat ze leven, dat ze van vlees en bloed zijn, ze hebben lief en haten, zingen en lachen, en huilen en lijden - jawel oom, lijden. Alleen op deze ene dag in het jaar - één dag - dat is alles, slechts één dag, denken we niet alleen aan onszelf maar ook aan hen. En dat is wat Kerstmis voor mij betekent, oom - gewoon dat. Misschien ben ik er dan nooit een cent rijker van geworden, maar ik geloof dat het mij goed heeft gedaan, en het zal mij goed doen - en ik zeg God zegene het. *(er volgt een moment van stilte - dan komt Bob Cratchit, die op de achtergrond heeft staan luisteren, licht applaudisserend naar*

voren. Scrooge keert zich naar hem om)

Scrooge: Maak nog één geluid en je viert Kerstmis met het verlies van je baan. *(tegen Fred)* U bent een gedreven spreker, meneer. Het verbaast me dat u niet in het parlement gaat zitten.

Fred: Wees niet kwaad, oom. Kom morgenavond bij ons eten. Kom Kerst doorbrengen met mij en mijn vrouw en...

Scrooge: Ik zie u nog eerder in de hel.

Fred: Maar waarom? Waarom?

Scrooge: Waarom bent u getrouwd?

Fred: Waarom? Omdat ik verliefd werd.

Scrooge: Omdat u verliefd werd. Goedemiddag.

Fred: Ach kom, oom. Voordat ik trouwde kwam u al nooit bij mij op bezoek, dus waarom geeft u dat als reden om nu niet te komen.

Scrooge: *(tracht opnieuw zich te verwijderen)* Goedemiddag.

Fred: Ik wil niets van u. Ik vraag niets van u. Waarom kunnen wij geen vrienden zijn?

Scrooge: Goedemiddag?

Fred: Het spijt me, oom. God weet dat ik het geprobeerd heb. Wat kan ik verder nog zeggen? Wat kan ik verder nog doen?

Scrooge: Je kunt de weg voor mijn voeten vrijmaken. En je kunt met je vrienden ergens anders heengaan waar hun gezang mijn werk niet verstoort.

Fred: Goed dan, oom. Maar laat mij u hieraan herinneren. We hebben nog nooit een ruzie gehad die mijn schuld was - en die zullen we ook nooit hebben - zeker niet op Kerstavond. En mocht u van gedachten veranderen - bent u nog steeds welkom.

Scrooge: Goedemiddag.

Fred: *(lacht)* Niet gewoon een goedemiddag, oom. Maar - een Vrolijk Kerstfeest.

Scrooge: Goedemiddag.

Fred: En een gelukkig Nieuwjaar.

Scrooge: Goedemiddag. *(maar nu sluit iedereen zich bij Fred aan die 'Vrolijk Kerstfeest' en 'Een Gelukkig Nieuwjaar' roept - en dan zet Fred een nieuw lied in, dat zij zingen als ze weer op weg gaan. Scrooge gaat terug naar zijn kantoor en zijn boeken... een ongeruste Bob Cratchit volgt hem naar binnen, die achter zijn eigen bureau kruipt en een kaars aansteekt om bij te werken...)* Jij bent er ook zo een. Een klerk die vijftien shilling per week verdient... en denkt dat hij recht heeft op een vrolijk kerstfeest... Ik ben niet gek. Ga door met je werk.

Bob: Ja, meneer. Sorry, meneer *(Scrooge begint onmiddellijk met het optellen van rijen en kolommen getallen... Cratchit probeert ook te*

werken... maar hij heeft het te koud... hij gaat naar het vuur en pookt het op... maar dooft het bijna en hij moet in de as blazen om het aan te houden... dan probeert hij langs Scrooge te sluipen om wat kolen te halen...)

Scrooge: Cratchit! Kolen zijn kostbaar. Ik bereken tot op de penny nauwkeurig hoeveel we nodig hebben en wanneer wij het nodig hebben. Ga door met je werk.

Bob: Het lijkt vandaag uitzonderlijk koud, meneer.

Scrooge: Ga dan door met je werk. Er gaat niets boven werken om de gedachten van een mens af te houden van dingen als het weer.

Bob: Alstublieft, meneer, maar één schep.

Scrooge: Nee, Cratchit. Voor vandaag hebben we alle kolen die we nodig hebben al opgemaakt. Laat mij het niet nog eens zeggen - ga door met je werk.

Bob: Ja, meneer. *(Bob gaat zitten, verkleumd - en probeert zich meelijwekkend te warmen aan de kaars....en Scrooge gaat verder met het optellen van de getallen... raakt zeer verontrust)*

Scrooge: Cratchit.

Bob: Ja, meneer.

Scrooge: Kom hier, Cratchit.

Bob: Ja, meneer.

Scrooge: Cratchit - ik heb drie keer de kleine kas voor deze week nagekeken.

Bob: Ja, meneer. Ik heb de details op uw bureau achtergelaten... het kwam uit op zes shilling en acht pence, meneer.

Scrooge: Het komt op vijf shilling en acht pence, Cratchit. Ik zeg toch dat ik het drie keer heb nagekeken.

Bob: Ja, meneer, maar de kolen en de kaarsen zorgen voor nog een...

Scrooge: Er zijn geen bonnetjes voor kolen en kaarsen, Cratchit. Bovendien heb ik geen toestemming gegeven voor de uitgave van een extra shilling aan kolen en kaarsen.

Bob: Nou, het was allemaal op, meneer.

Scrooge: Natuurlijk was het op. Jij hebt ze verspild.

Bob: Er waren zeker geen kaarsen meer om...

Scrooge: Jouw kaarsen interesseren mij niet. Gebruik daglicht, Cratchit. Jij steekt de kaarsen te vroeg aan. Daglicht is goedkoper. Begrijp je dat.

Bob: Nou, meneer, ik...

Scrooge: Begrijp je dat?

Bob: Ja, meneer. Maar...

Scrooge: Ik ben blij dat je het begrijpt, Cratchit. Ik zal de shilling van

je salaris inhouden zodat de boeken kloppend blijven. Verder niets, Cratchit.

Bob: Maar, meneer, alstublieft.

Scrooge: Verder niets, Cratchit. Pak het debiteurenboek voor mij

Bob: Ja, meneer. *(Bob gaat ellendig op weg om het debiteurenboek te pakken en Scrooge gaat verder met het optellen en narekenen van zijn getallen. Bob komt terug met het boek)*

Scrooge: *(zoekt een bepaalde boeking op)* Ah, ja, dat dacht ik al. Zijn schuld had gisteren betaald moeten worden. Is dat gebeurd?

Bob: Nee, meneer.

Scrooge: *(na een stilte)* Ga door, Cratchit.

Bob: Nou, meneer, de mensen kwamen wel hier, maar...

Scrooge: En wanneer waren ze hier.

Bob: Toen u op de beurs was, meneer.

Scrooge: Jij hebt ze gevraagd om te wachten.

Bob: Ze konden niet wachten, meneer.

Scrooge: Waarom heb je dan hun geld niet aangenomen en ze een afschrift gegeven. Dat heb ik je vaak genoeg verteld.

Bob: Nou, meneer...

Scrooge: Waarom?

Bob: Meneer - ze hadden geen geld, dus kon ik het niet aannemen. *(hij is niet in staat om verder te gaan)*

Scrooge: En? En?

Bob: Nou, meneer, ze zeiden dat ze volgende week zouden kunnen betalen en ik zei - nou ja, ik zei dat ik zeker wist dat u er begrip voor zou hebben, meneer.

Scrooge: Wat heb je gezegd? Nou? *(Bob is te bang om iets te zeggen)* Ik zal onmiddellijk een dagvaarding laten uitgaan, Cratchit. Als mensen hun schulden niet betalen, moeten ze daarvoor naar de gevangenis, en hun goederen moeten in beslag worden genomen...

Bob: O, maar ze zullen betalen, meneer. Dat weet ik zeker.

Scrooge: Dat weet je zeker! En val mij niet in de rede. Denk je dat ik er nu hetzelfde voor zou staan als ik dezelfde instelling als jij had, Cratchit?

Bob: Ze zullen betalen, meneer. Ze hebben alleen iets meer tijd nodig.

Scrooge: En dat beetje tijd meer zullen ze krijgen, Cratchit. In de gevangenis voor schuldenaren.

Bob: Maar, meneer, het is Kerstmis.

Scrooge: Kerstmis - onzin! Wat heeft Kerstmis ermee te maken? Ga terug aan je werk, Cratchit, voordat je mij ruïneert.

Bob: Ja, meneer. *(en Cratchit gaat weer aan zijn werk. Twee deftige heren dienen zich aan, zeer zakelijk, doen druk met papieren. Ze zien Bob als eerste)*

1ste Heer: Is dit - is dit Scrooge en Marleys? *(Cratchit wijst naar Scrooge)* Ah, dank u wel, ja, Ja. *(ze gaan naar Scrooge)* Heb ik het genoeg meneer Scrooge of meneer Marley aan te spreken?

Scrooge: Meneer Marley is al zeven jaar dood. Vanavond, precies zeven jaar geleden, is hij overleden.

1ste Heer: Nou - wij twifelen er niet aan dat zijn vrijgevigheid - eh - door u wordt voortgezet, meneer. *(hij geeft Scrooge zijn geloofsbrieven. Scrooge kijkt er even naar en geeft ze terug)*

Scrooge: Goedemiddag.

2de Heer: Meneer Scrooge. In deze feestelijke tijd van het jaar, meneer Scrooge, is het nog wenselijker dan gewoonlijk dat we enkele kleine voorzieningen treffen voor de armen en behoeftigen; zoals u zonder twijfel beseft, is hun lijden enorm heden, meneer Scrooge.

1ste Heer: Zeker, zeker. Duizenden mensen ontbreekt het zelfs aan de eerste levensbehoeften, laat staan enkele eenvoudige gemakken. Deswege zijn wij van mening...

Scrooge: Bestaan er geen gevangenissen?

1ste Heer; Genoeg gevangenissen.

Scrooge: En armenhuizen van de staat? Zijn die nog in werking?

1ste Heer: Zeker, mijnheer. Ik wou dat ik kon zeggen dat het niet zo was.

Scrooge: De tredmolen en de armenwet functioneren dus op volle kracht?

1ste Heer: Beiden, jawel, meneer.

Scrooge: O! Ik was bang, naar aanleiding van wat u eerder zei, dat er iets was gebeurd waardoor deze nuttige instellingen niet meer bestonden. Ik ben erg blij het te horen.

2de Heer: Maar meneer Scrooge, noch de gevangenissen noch de armenhuizen bieden wat u en ik - of welk mens dan ook - een kerstfeest zouden noemen.

1ste Heer: Precies. Dus, meneer Scrooge, zamelen enkele van ons geld in om de armen te kunnen voorzien van vlees en drinken en brandstof. Voor hoeveel mag ik u noteren?

Scrooge: Niets.

1ste Heer: Eh - u bedoelt dat u ons uw naam wenst te onthouden?

Scrooge: Ik wens met rust gelaten te worden. Als u mij vraagt wat ik wens, heren, dan is dat mijn antwoord. Zelf maak ik geen plezier met kerst en ik kan het mij niet veroorloven om andere mensen blij

te maken - zeker geen luie mensen. Ik steun zowel de gevangenen als de armenhuizen - en die kosten al meer dan genoeg. Luie mensen die berooid zijn moeten daarheen gaan.

2de Heer: Velen kunnen er niet heen.

1ste Heer: En velen zouden nog liever sterven.

Scrooge: Laat ze dan sterven - en het bevolkingsoverschot verminderen. Het zijn mijn zaken niet.

2de Heer: Mijnheer - het is een zaak van ons allemaal.

Scrooge: Nee, meneer, totaal niet. Als u het als uw zaak beschouwt, kunt u zich daar maar beter mee bezig houden, en het mij mogelijk maken om mij met mijn zaak bezig te houden. De mijne heeft mijn constante aandacht nodig. Goedemiddag, heren. *(de tweede heer, hoewel verbijsterd, lijkt nog verder te willen gaan, maar de eerste heer trekt hem weg. Cratchit wil naar voren rennen om ze iets te geven, maar onder de ogen van Scrooge durft hij dat niet. En als de beide heren vertrekken slaat de klok het halve uur, en Cratchit is plotseling kwiek)* Tijd om naar huis te gaan, neem ik aan.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto